6.9 Naar robuuste visbestanden voor visserij en natuur

Naar robuuste visbestanden voor visserij en natuur *Dit kennisproject richt zich op het begrijpen en versterken van de klimaatbestendigheid, ecologische basis en bestuurlijke borging van lokale voedselvoorziening uit zee met aandacht voor culturele betekenis en regionale samenwerking.*	
Nummer	9
Programma	Kust en Marien
Context of thematiek	De zee is van oudsher een essentiële bron van voedsel, inkomen en identiteit voor Bonaire. Kleinschalige visserij vormt niet alleen een bijdrage aan voedselzekerheid, maar ook een belangrijk onderdeel van het immaterieel cultureel erfgoed en de lokale gemeenschapsstructuur. Tegelijkertijd staat deze voedselvoorziening onder toenemende druk door klimaatverandering, ecologische degradatie en bestuurlijke versnippering. Belangrijke visserij- en voedselsoorten op Bonaire zijn pelagische soorten (via FAD/FAT-visserij), deep-sea snappers, barracuda, kreeft en conch. Met name Lac Bay vervult hierin een sleutelrol als ecologisch knooppunt: mangroves, zeegrasvelden en ondiepe riffen fungeren als kraamkamers voor meerdere soorten, maar deze functie wordt bedreigd door erosie, sedimentatie en afnemende waterkwaliteit. Herstel van Lac Bay kan daardoor een dubbele winst opleveren voor natuur én visserij. Klimaatverandering versterkt bestaande kwetsbaarheden: opwarming en verzuring van het zeewater, koraalverbleking, aantasting van mangroves en zeegras, en toegenomen storm- en erosiedruk vanuit het achterland. Tegelijkertijd groeit de druk door toerisme, kustontwikkeling en recreatieve (charter)visserij. Regionaal spelen bovendien geopolitieke en governance-vraagstukken rond migrerende visbestanden, waarbij het risico bestaat dat Bonaire zonder tijdige afspraken zijn toegang tot pelagische voedselbronnen verliest.
Indicatoren	• % Zelfvoorzienend • Prijs per kg lokaal product vs. geïmporteerd product • Vissoorten en gewicht gevangen binnen maximum sustainable yield (MSY) • Staat van koraal, mangroven en zeegrasvelden • bijdrage visserij aan voedselzekerheid
Kennisdoel	• Integreren van klimaatverandering in monitoring en analyse van visbestanden, habitats en seizoensdynamiek • Onderbouwen van herstel- en beheerstrategieën voor Lac Bay en andere kusthabitats, gericht op behoud en herstel van kraamkamerfuncties • Ontwikkelen van een strategisch onderzoeks- en beheerraamwerk voor deep-sea snappers en pelagische soorten (FAD/FAT-visserij), met vroege borging tegen overbevissing • Versterken van Bonaire’s positie in regionale afspraken over migrerende visbestanden en inzicht bieden in de bijdrage van visserij aan voedselzekerheid en zelfbeschikking. • Onderzoeken van effectieve beheer- en governance-modellen voor kleinschalige visserij, chartervisserij en transboundary stocks, in samenhang met natuur-, water- en toerismebeleid • …
Beschikbare kennis	• State of Nature Report for the Caribbean Netherlands 2024 (Debrot et al., 2025) • Analysis of the seafood supply chain on Bonaire, Saba and St. Eustatius (WWF, 2020) • Nexus interventions for small tropical islands: case study Bonaire – Food from the Oceans (Debrot & van der Burg, 2019) • Impact of terrestrial erosion on coral reef health at Bonaire: a plea for nature-inclusive “watershed-to-reef” based coastal management (Van der Geest et al.,

	2020)
Kennisleemtes	• Hoe beïnvloeden klimaatverandering en erosie mariene habitats en vispopulaties rond Bonaire? • Welke rol speelt Lac Bay in de voedselvoorziening uit zee en hoe kan herstel bijdragen aan visserij én natuur? • Hoe kan pelagische en deep-sea visserij duurzaam worden ontwikkeld voordat overexploitatie optreedt? • Hoe beïnvloeden toerisme, chartervisserij en kustontwikkeling de draagkracht van mariene ecosystemen? • Welke regionale en lokale governance-modellen borgen visrechten en voedselsoevereiniteit van Bonaire? • …
Beoogde resultaten	• Een strategisch visserij- en klimaatresearchplan voor Bonaire, met prioritaire soorten, habitats en monitoring. • Een concreet beheerplan voor deep-sea snappers, FAD-visserij en chartervisserij. • Een herstel- en beheerprogramma voor Lac Bay, inclusief sedimentverwijdering en hergebruik op land. • Een integraal water- en erosiebeheerraamwerk dat land-zee-koppelingen expliciet meeneemt. • Een kennisbasis voor voedselzekerheid en visrechten, inzetbaar in regionaal overleg en beleid.
Verwachte impact	• Versterkte voedselzekerheid en weerbaarheid door duurzame lokale visproductie. • Ecologisch herstel van sleutelhabitats met dubbele winst voor natuur en visserij. • Een sterkere positie van Bonaire in regionale visserij-afspraken. • Betere balans tussen toerisme, economie en mariene draagkracht. • Behoud en versterking van visserij als cultureel erfgoed en lokale identiteit.
Kritische succesfactoren of randvoorwaarden	• Structurele, gestandaardiseerde monitoring en data-infrastructuur. • Vroege en adaptieve governance en beheer om overexploitatie te voorkomen. • Actieve participatie van lokale vissersgemeenschappen in kennis en besluitvorming. • Afstemming tussen natuur, waterbeheer, kustontwikkeling en toerisme. • Langjarige financiering voor monitoring, herstel en beheer.
Indicatief budget	1-3 miljoen € of 0,2-0,5 miljoen € per jaar waarvan circa 50% voor materieel en/of praktijkondersteuning van op te schalen pilots
Indicatieve doorlooptijd	3-5 jaar